

re
si
dèn
ei
es

1.

Algú ha dit Residència?

Cada procés de creació és únic i irrepetible, cada artista necessita coses diferents i específiques. I encara que et sembli obvi, cada residència necessita un marc diferencial que reuneixi les condicions que requereix el cos de treball que s'hi desenvolupa.

Com es pot ser amfitrió de residències si sempre canvien, si sempre són diferents?

Com podem atendre allò que potser encara no té una forma prou clara com per ser comunicat i tractat fàcilment, però que necessita recursos i suport per arribar a bon port?

La resposta encara que no ho creguis és simple: escolta. I deixa't sorprendre pel diàleg que esteu a punt de compartir junts, tu i l'artista. Pensa que l'escolta autèntica produeix espai lliure, i aquesta és una condició mínima i necessària per dur a terme qualsevol tipus de creació. Només així seràs capaç de generar espais i temps disponibles per als i les artistes. No ens agradaria que pensessis que vivim en total innocència o ingenuïtat. Evidentment sabem que aquesta escolta ve de la mà d'una pràctica constant de flexibilitat.

Quins són els recursos necessaris per poder oferir una residència eficient?

Els recursos a la teva disposició sempre es poden utilitzar i jugar de maneres molt diferents. És cert que si pertanys a l'administració pública pensaràs que t'acompanya una realitat complexa, amb múltiples problemes i emmarcada per nombroses matusseries burocràtiques. Però sempre hi ha maneres de fer per aconseguir que les condicions existents juguin a favor de la creació. I estem convençuts que trobaràs la teva.

Per què acollir una residència en el meu context m'enriqueix a mi i a la meva comunitat?

Valorar el procés de creació com un fi en si mateix obre un univers de tot el que és possible per a tu i per a la teva comunitat. És posar en valor la pregunta per davant de l'afirmació i el procés per davant del resultat. En definitiva, estàs proposant i ajudant al teu context perquè es qüestionï una mica més cada dia, perquè aculli d'una manera una mica més crítica la seva realitat, i perquè experimenti i sigui capaç de qüestionar una mica més el seu patró de creences.

Com evitar la tendència al farcit i acollir des d'un estat d'espai buit?

Un model flexible, capaç de buidar-se per acollir, compromès amb el diàleg i amb l'escolta autèntica del que ens proposen els processos de creació, implica necessàriament posar en funcionament noves formes de gestió, i per tant, posar en pràctica altres maneres de relacionar-nos entre nosaltres. Aquest és un repte que possiblement et pot semblar inabastable ara mateix, però pensa que no estàs sola, nosaltres també fem la mateixa recerca que tu. I, sobretot, no caiguis en la tendència del farcit, intenta superar-lo i evitar els desitjos més o menys personals. Evita la saturació de continguts i procura posar tota l'energia quan ofereixis un espai per a la creació. I presenta'l com un espai buit, obert, flexible i disponible.

I com ha de ser el tracte entre els artistes i l'equip de gestió que acull un procés en desenvolupament?

Ens sembla que a dia d'avui ja no es pot tractar els artistes com a 'usuari' o 'clients'. Pensem que hem de trobar una col·laboració real de totes les parts, i ho identifiquem amb portar a terme diferents tasques, totes elles necessàries i complementàries. Pensem que la paraula que ens fa sentir més còmodes ara mateix és 'habitants'. Habitants legítims d'espais de creació i de residència que generen sentit, significat i continguts genuïns sempre canviants, sempre lligats a les realitats de cada moment.

paraules clau

noves formes de gestió no estàs sola farcit
buit obert flexible disponible habitants

I nosaltres, els equips gestors?

En som còmplices, des de la fluïdesa. Som autèntiques generadores dels recursos necessaris per facilitar la creació i per a l'acció i la transformació directa dels entorns on vivim i amb els quals ens relacionem.

2.

Marcos Morau sobre la idea de residència:

Com a coreògraf i director m'agradaria començar considerant que, segons les meves vivències, la part més important d'una residència de creació no és la culminació de l'obra sinó el procés creatiu mitjançant el qual la imaginació es conjuga amb les vivències i l'atmosfera del moment històric per materialitzar una idea i/o una necessitat en un acte viu. Entenc les residències de creació com una trobada amb allò desconegut, un marc *espai-temporal* on les idees es materialitzen o entren en crisi: disposar d'un espai, de prous recursos organitzats i facilitadors, responsabilitat mútua, experimentació, intercanvi i diàleg, tant per part de l'artista com per part del que acull. Com a companyia hem tingut residències de tota mena: amb/sense allotjament, amb/sense manutenció, amb/sense necessitat de mostrar el nostre treball, amb/sense necessitats tècniques, bàsiques i/o concretes, amb/sense intercanvi amb els altres residents. Una de les coses que hem valorat positivament ha estat el fet d'afavorir els mecanismes d'enllaç entre diferents disciplines artístiques, de proximitat o no, i la implicació de sectors no artístics capaços d'afavorir la visibilitat del projecte. El fet de poder connectar el projecte amb el context cultural de la ciutat on es porta a terme (teatres, festivals i persones rellevants dins del panorama territorial concret) solidifica i dona confiança al projecte que, tot i trobar-se incomplet, comença a projectar-se en una finalitat concreta. En definitiva, les residències han d'afavorir la vivència del creador, que necessita una renovació constant del pensament, perquè el canvi i la transformació viscuda són una part vital del procés creatiu.

3.

Paulo Vasques sobre la idea de residència:

Procés de creació desenvolupat 'in situ' que sorgeix d'una invitació/encàrrec que un festival fa a un artista, o en una altra marc de la programació, un període de treball en el procés de creació d'un projecte performatiu (generalment en un espai teatral) que té el propòsit final de mostrar-se. En ambdós casos, el context del lloc, els agents implicats i les condicions de treball interfereixen intrínscament en el procés artístic i la pròpia invitació/encàrrec requereix que s'estableixi un diàleg que creï un context concret. El programador/festival, adés còmplice de l'obra de l'artista adés amfitrió, s'encarrega de la mediació entre les institucions i els públics, però també ha de ser receptiu per repensar-se davant els desafiaments que els projectes artístics presenten en relació al seu context local.

Codirector del Circular Festival (Portugal)

4.

Juneda*, d'un model de residències 'formal' a un projecte d'incursió social en el territori:

L'any 2011 arrenca la primera edició de Juneda Incursió Pro, un espai d'investigació escènica en format residència en una masia rural de ponent. Hi han passat diferents professionals com Stefan Metz, Blanca Portillo, Alfredo Sanzol, Andrés Lima, Carles Santos, Pablo Messiez, Sol Picó, entre d'altres.

Un any més tard, i després de múltiples converses amb la Sol Picó i la Vero Cendoya, decidim experimentar i obrir una nova línia amb el propòsit d'apropar el projecte dirigit a professionals als col·lectius més vulnerables del nostre poble.

Inicialment, el propòsit era que fossin espectadors del resultat del procés creatiu de les residències, però degut a la capacitat reduïda de desplaçament, es va buscar una nova solució: trobar localitzacions adequades dins del seus centres de residència i treball, i fer desplaçar els artistes en residència per mostrar i compartir els seus processos de treball desenvolupats a Juneda. La proposta i l'experiència va ser un èxit.

És a partir d'aquí quan decidim donar un pas endavant i evolucionar el projecte, donant el protagonisme a aquests col·lectius vulnerables, que passen de ser espectadors a ser protagonistes. Apliquem la mateixa filosofia de treball, anem de la mà amb els centres per tal d'adaptar-nos a les necessitats del projecte i busquem la complicitat i el compromís amb el municipi d'acollida.

* Juneda, província de Lleida (3.497 habitants)

Aquest any, afrontarem la cinquena edició amb sis centres participants de la província de Lleida, amb una cinquantena de persones amb altres capacitats que gaudeixen del procés de treball durant 3 mesos intensius. Avui tenim tancat un calendari d'actuacions i per primer cop, estarem programats a la Fira de Tàrraga.

Ramon Giné, Tècnic de Cultura de l'Ajuntament de Juneda